

[illegible]

De Parochie Ottersum

Het ontstaan van de parochie

Rond het jaar 1000 is er in Ottersum een kapel gebouwd op de noordelijke oever van de Niers, omdat de hoge waterstand het de kerkgangers vaak onmogelijk maakte de kerk in Gennep te bezoeken.

Rond 1350 is de kapel door een klein kerkje vervangen en vanaf die tijd dateert de parochie Ottersum.

De Parochie Ottersum

In de jaren 40 van de 19^e eeuw werd deze kerk verbouwd en uitgebreid.

Bij de inzegening van de verbouwde kerk op 16 juni 1844 kreeg de parochie, van oudsher gewijd aan St.Lambertus, een nieuwe kerkenpatroon: St.Jan de Doper.

In 1852 werd de Niers officieel de scheiding tussen de parochies Gennep en Ottersum.

De geschiedenis van het archief

In 1687 is een particulier huis, op de plaats waar de huidige pastorie staat, verbouwd tot pastorie. In het jaar 1775 werd deze pastorie door brand verwoest.

'Met geheele bibliotheek, die met vraye boeken verzien was, ok het doopboek en alle pastorijen naartigten'

De geschiedenis van het archief

Helaas zijn door de brand de doop- trouw- en begraafregisters verloren gegaan.

Een gedeelte van het parochiearchief werd
blijkbaar op een andere plaats bewaard
(bij de koster? - bij een van de kerkmeesters?)
want er zijn nog veel interessante stukken
behouden gebleven.

De geschiedenis van het archief

Deze bewaard gebleven stukken zijn:

- ❖ pachtstukken / vanaf 1573
- ❖ de kerkenrekeningen / vanaf 1649
- ❖ de armenrekeningen / vanaf 1653

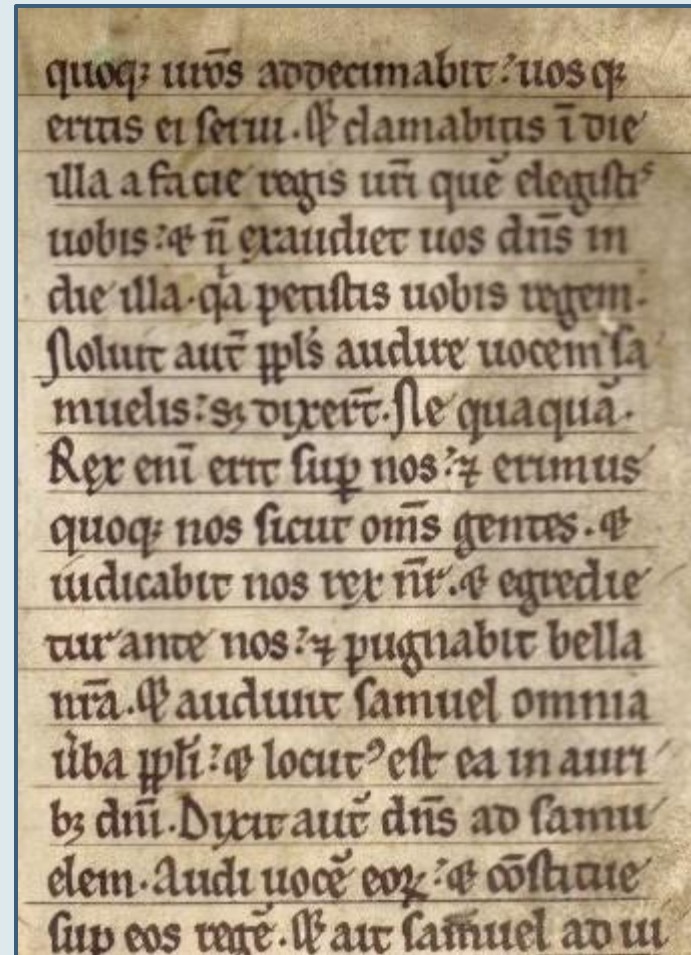
Van de periode na de brand zijn er, vooral uit de jaren 1780 tot 1850, nog diverse interessante stukken in het archief te vinden.

Pachtboekje 1573

Het oudste archiefstuk:
een pachtboekje uit
het jaar 1573

Pachtboekje 1573

Pachtboekje 1573

Ite ten vifde dy fage Hermad van den fchay
ginc aldy vlenyffte vter ginc fcamp dyc
gelegte is ingyen ven die luttelmās to die
plach wargenot dyc v pde dyc gemey
ftraet dy ander pde luttelmās offf dat v
endt op dy gemeynt dat and' endt op den
furfhoff int ven ¶ noch v halff
malder rogge vt den felue fcamp dat
maeff cloet daer nith gegene heft den
Kunck vurf

Pachtboekje 1573

Transcriptie pachtboek:

Item Jan Otten un Gese
sij huussvr. ey pont
payments uter syndkens
kamp die aen der
damsche kyrckhoff
gelegen is, eyn syde unn
ey endt der gemey straet.

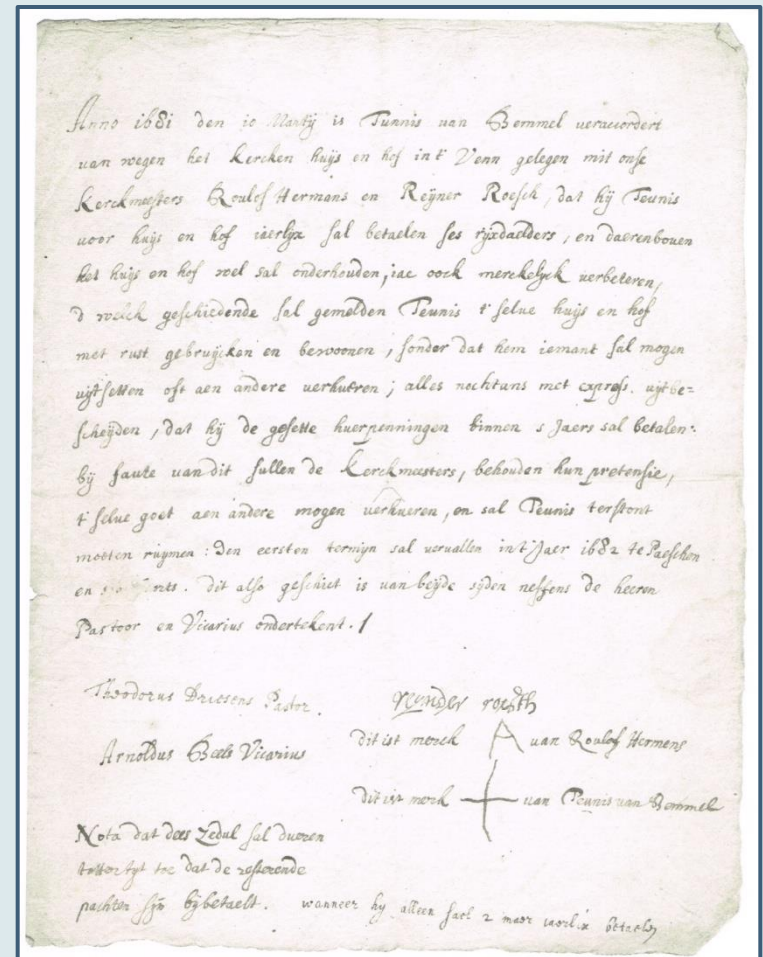
Hertaling van deze tekst:

Zo ook Jan Otten en Gees
zijn vrouw een pond
belasting uit zijn
perceel(?) land dat aan
het Damse kerkhof
gelegen is, een zijkant en
voorkant grenzend aan
de openbare straat.

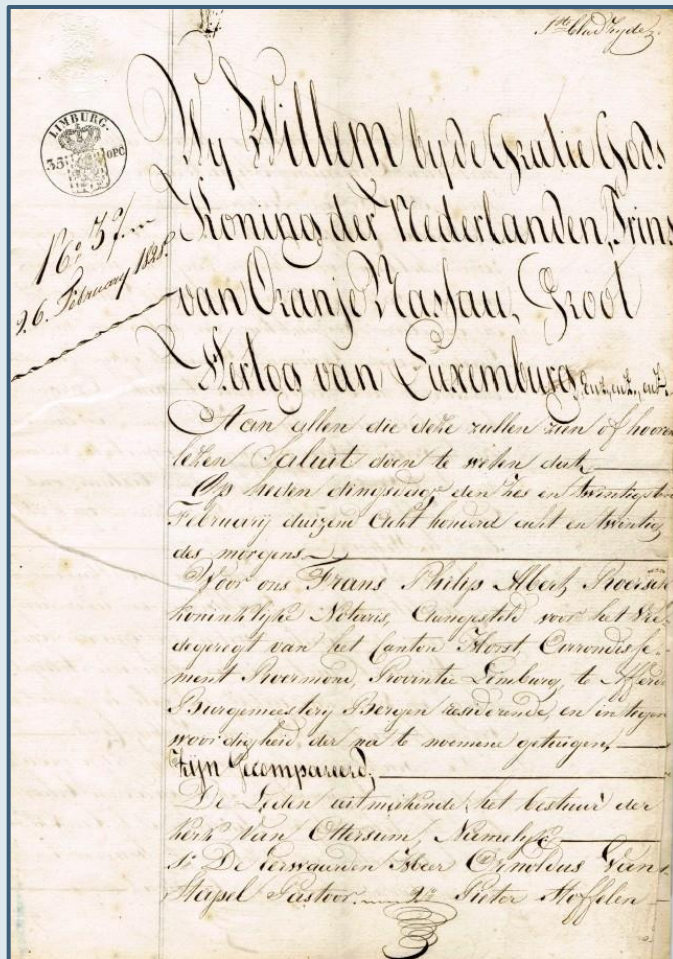
Pachtstukken

Pachtcontract met
Tunnis van Bemmell
d.d. 10 maart 1681

betreffende huur van
'het kerckenhuis en
hof int Venn gelegen'

Pachtstukken

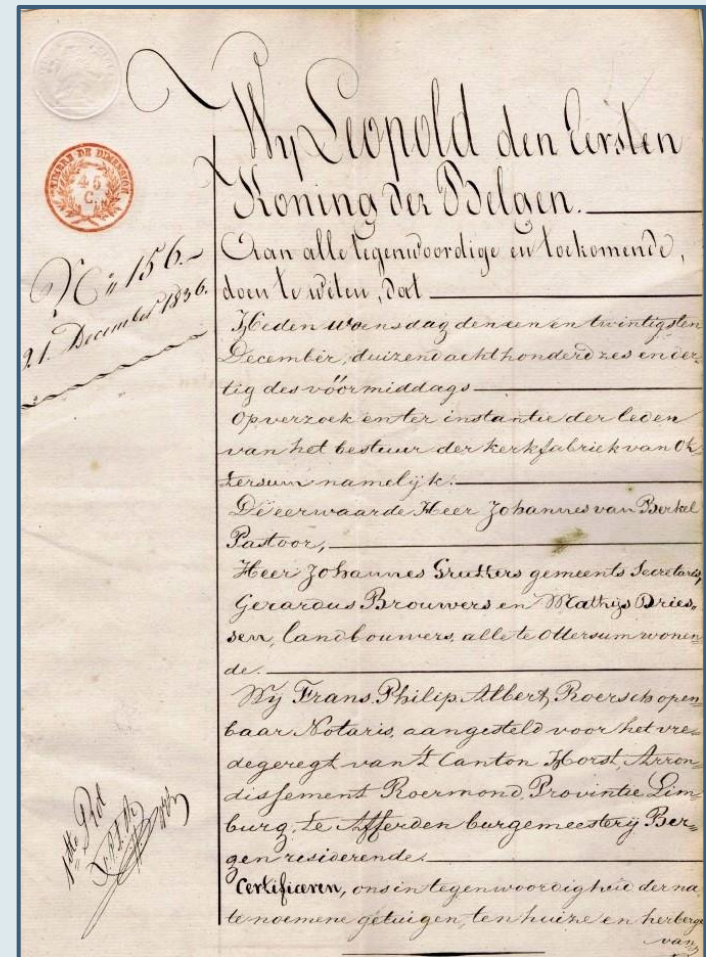

Pachtakte, verleden
voor notaris
Frans Philip Albert Roersch
d.d. 26.02.1828

Pachtstukken

Pachtaakte uit de
'Belgische tijd'
(1830 – 1839)

Openbare verpachting
van pachtgronden
d.d. 21.12.1836

Kerkenrekeningen

De kerkenrekeningen vanaf het jaar 1649 geven een overzicht (soms over meerdere jaren tegelijk) van de inkomsten en uitgaven.

De inkomsten kwamen uit de verkoop van koren (rogge, boekweit, gerst en haver) en de pachtopbrengsten.

Kerkenrekeningen

Korenmaten:

1 mald(er) = 4 schepel = 8 vat = 16 spint

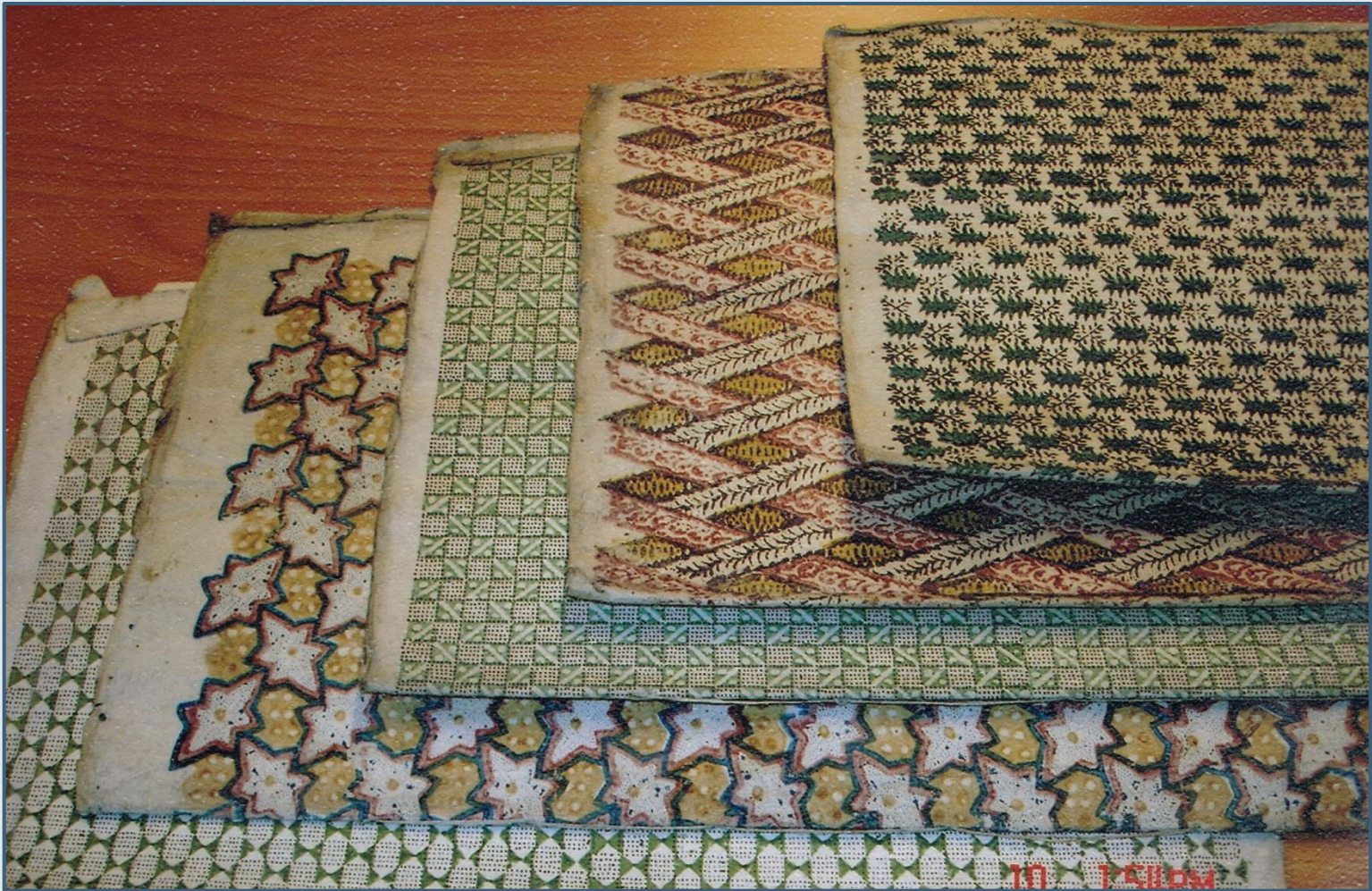
Kerkenrekeningen

De inkomsten en uitgaven werden zowel in 'hollants gelt' als in 'cleefs gelt' gedaan, zoals uit onderstaand voorbeeld uit 1694 blijkt.

*'Noch heeft den kerckmeester betaelt aen de
Erfgenaemen van den Eerw.Heer Pastoor
Arnoldus Beels Saliger:*

*1 gulden cleefs ende 1 gulden hollants,
Sijn te Saemen in cleefs gelt:
twe gulden en 9 Stuijv.'*

Kerkenrekeningen

Kerkenrekeningen

(46)
Kerken Rekeningen
van de Gemeene Otterdom
van de Jaaren 1796, 97, 98
99, 1800 en 1801.

Kerkenrekeningen

Rekeninge

Voor Henrick veristegen genaemt Van Baal voortjare 1692.

Onsf rog want land - 3 mader een vat
 Pacht rog ——— ii mader 3 vat $\frac{1}{2}$ spint
 Item van Gemmel ——— 0 ——— 4 vat
 ii span. — 15 mader rog $\frac{1}{2}$ spint

Hier van af Den Jaerlijken pacht — 5 mader 3 vat
 Item aen Willem Coninx tot saet rog ——— 2 vat

Voorloft 3 vat tegen 10-15-0 aen Jan Verhaes	4 — 0 — 3
Item 23 $\frac{1}{2}$ vat tegen ii g'd is	32 — 6 — 1
Item 4 mader tegen 12 g'd 3 p'd is	48 — 12 — 0
Item 2 mader $\frac{1}{2}$ vat en $\frac{1}{2}$ spint tegen 12 $\frac{1}{2}$ g'd is	26 — 4 — 0

Voort te samen — 15 mader rog $\frac{1}{2}$ spint

So was ook den ontfank bouen.

Kerkenrekeningen

	Daetd	fl.	sch.
Den geheelen ontfanghts van de kerk —	145	10	
Den geheelen uitgaef Van den kerkmeester Jan alf ^d dinnesen —	102	26	2
Blijft den kerkmeester jan alf dinnesen aan de kerk schuldig —	43	13	6
Deze bovengescrevene rekeningh is door jan alf dinnisen voldaan en van ons naegesehen den 14^{den} d' 1754. joan: wennekers pastor in oersom Da attestor Ht Groot Vlg^{salum} Dit is handriens stoffelen^{et supra} gesat hand & merck Jan Derkoe armemeester			

Kerkenrekeningen

		guld	fl.	sch.
Transport		320.	18	1
<u>N° 11</u>	den 22 Novembj. aen Joh: Horsten betalt	7.	8.	4
	den 22 Novembj. aen Herm: V. dyk. de halve Contribj. van het 9 Jaer retourgegeven	13.	15.	4
<u>N° 12</u>	aen Engel van de Loo voor vier dinne Bomen 16 $\frac{1}{4}$ frasche kroonen betalt	95.	—	2.
	van de boksen afte korten betalt	2	8.	—
	voor de passawant en verteert mit haelen	8.	8.	—
	aen Jan Lukkese voor 2 daeg. in den dinnenbofs te arbeiden betalt	2.	10.	—
<u>N° 13.</u>	aen de Heer Broekwijder Pastor volgens Rekening betalt	56.	14.	—

Kerkenrekeningen

Bijlagen bij de kerkenrekeningen

Niet alleen de kerkenrekeningen, maar ook een aantal bijbehorende stukken bevinden zich nog in het archief.

Het betreft o.a. de rekeningen van:

- ❖ Willem Heesen 'den leijendekker'
- ❖ de timmerman Peter Hoenselaer
- ❖ de smid Lambert Dinnessen
- ❖ de verver Gerardus Nagels enz.

Kerkenrekeningen

Rekening Aen de Kerk van Otterloem aen mij
 L: Sin nessen smijt in het jaer 1793 gearbeyt
 als volgt

6 koralle gemaakt des 8 ft	2 - 8 -
4 bolle en plate des 16 ft	3 - 4 -
50 vyfduimde nagels	2 - 15 -
nog 25 halber nagels	0 - 6 -
eenen nye anker a 4 ceet 8 pont et pont 8 ft	3 - 4 -
een klynk an een duiir	0 - 3 -
visje pouten aen Otterloem den 23 september 1793	12 - 0 - 0
58 Audreins	
30 Maars 1807	
P. H. M. in Dank' worden door den Kerkmeester	
Johannachwerf J. van der Laan waer voor Quitte	
L: Sin nessen	

Rekening van de smid
 Lambert Dinnessen

Rekening van
 Lucas Lamers voor de
 levering van 'ribben tot
 reparatie van de Kerk'

Ik bekenne ontfange te hebben
 aen J. Van der Laan Kerkmeester van Otterloem
 voor geleverde Ribben tot Reparatie van
 de Kerk

43 1/2 Audreins
 Otterloem den 20 October 1799
 Laamers

visje pouten timbre aen laan
 6 3/4 Maars 1807. N. 28 Audreins
 W. van

Kerkenrekeningen

Enkele uitgaven voor het onderhoud van de school

<u>1666</u>	aen pannen tot de School	1 Gld 10 St
<u>1672</u>	aen plancken tot de School	2 Gld 16 St
<u>1687</u>	aen den Slootemaker voor t slot en sleutels aen de School	2 – 11 – 0
<u>1689</u>	tot reparatie van de glaesen in de School	2 – 0 – 0
<u>1694</u>	voor de pijp aen den oven in de School	6 – 13 – 0
<u>1697</u>	aen den glazenmaeker Willem Zeller voor het stoppen der glaesen in de School	

Kerkenrekeningen

Nog enkele uitgaven voor de school

<u>1706</u>	voor de piep in de School en het het maken bij de Smit	5 – 2 – 0
<u>1718</u>	voor 3 plancken voor de bancken in de School	1 – 15 – 0
<u>1728</u>	aen Hendrick van Dueren voor metzeloön aen de School	1 – 2 – 0
	voor eenen Stoel in de school	0 – 15 – 0
	voor een Banck in de School	0 – 15 – 0

Armenrekeningen

Naast de kerkenrekeningen bevinden zich in het archief ook diverse zogenaamde armenrekeningen over de jaren 1653 – 1814.

De inkomsten van de armenkas kwamen eveneens uit de verkoop van koren en de pachtopbrengsten.

Armenrekeningen

Rekeningh voor de Armen
Soo van Corn als van gelt ⁽¹⁰⁾
Voor de Jaaren 1724 tot 1729
Door de Eeffgenaemen van handtych
Ebben Mich sch H
ontfancht van Regh
Den gehele ontfancht
is voor dese bovenstaande
jaaren — — — — — 24 1 11 2

Armenrekening 1724

Armenrekeningen

Enkele voorbeelden van uitgaven hieruit

voor 2 boxkens voor Jan van Lins kinderen	2 gld
aen Bertus Croes, saeken tot eenen hemtrock, eenen hoedt	3 – 16 – 4
aen de Arme Schippers	1 – 14 – 0
aen Derck Lamers gegeven tot een koeij best	15 gld
een dootkist voor Kerst Jacobs	4 gld

Armenrekeningen

Lijsabeth Stoffelen, kranck sinde	1 - 10
bijstant aen verscheijde Armen in haren noot en siekten, so door bier, eetwaer als gelt	40 gld
voor de doet kiest van eeremias valier	7 - 0 - 0
tot huijshuer voor den Lamén Jan, arbeijt en nagels tot sijn hut	6 gld 6 - 4
voor de vondeling aen laken en doeck	2 - 8

Kerkelijke geschiedenis

De parochie Ottersum behoorde tot het

- ❖ Aartsbisdom Keulen tot 1802
- ❖ Bisdom Aken 1802 – 1821
- ❖ Vicariaat Grave 1821 – 1840
- ❖ Vicariaat Limburg 1840 – 1853
- ❖ Bisdom Roermond 1853 tot heden

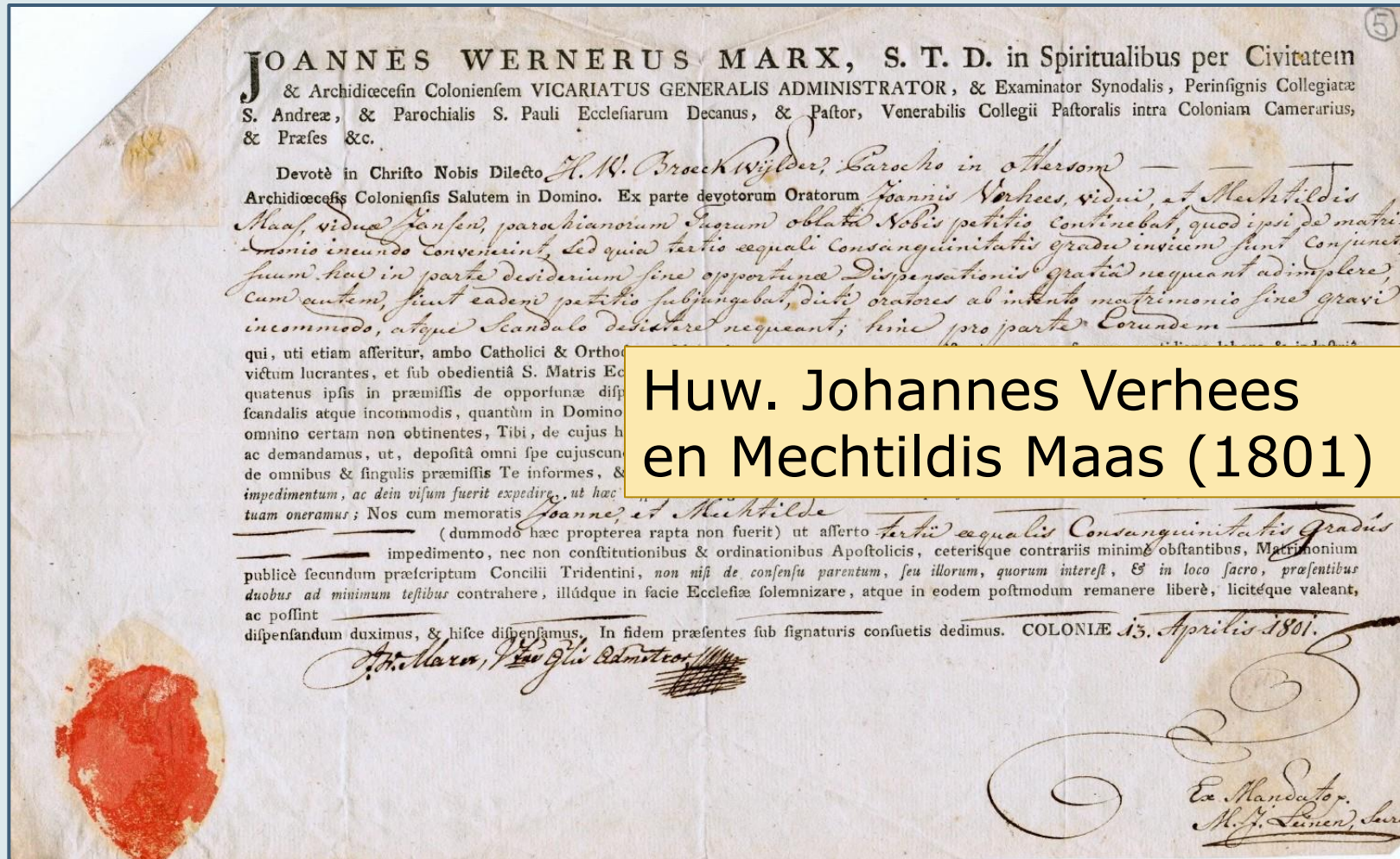
Huwelijksdispensaties

Uit voornoemde perioden zijn een aantal huwelijksdispensaties bewaard gebleven.

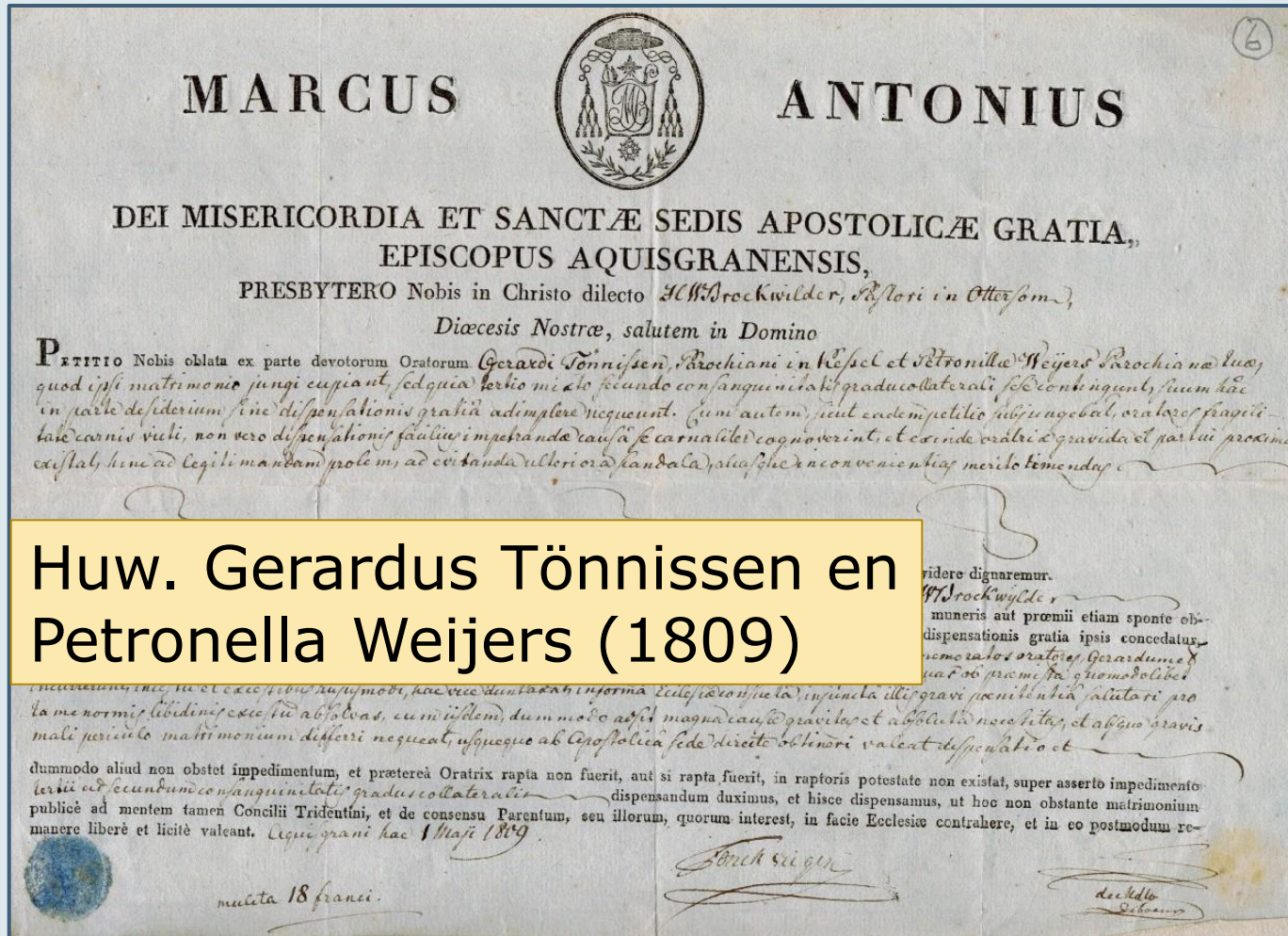
Een huwelijksdispensatie dient wegens bloedverwantschap te worden aangevraagd als de bruidegom en bruid:

- ❖ gemeenschappelijke grootouders (2^e graad)
- ❖ overgrootouders (3^e graad) of
- ❖ betovergrootouders (4^e graad) hebben.

Huwelijksdispensaties

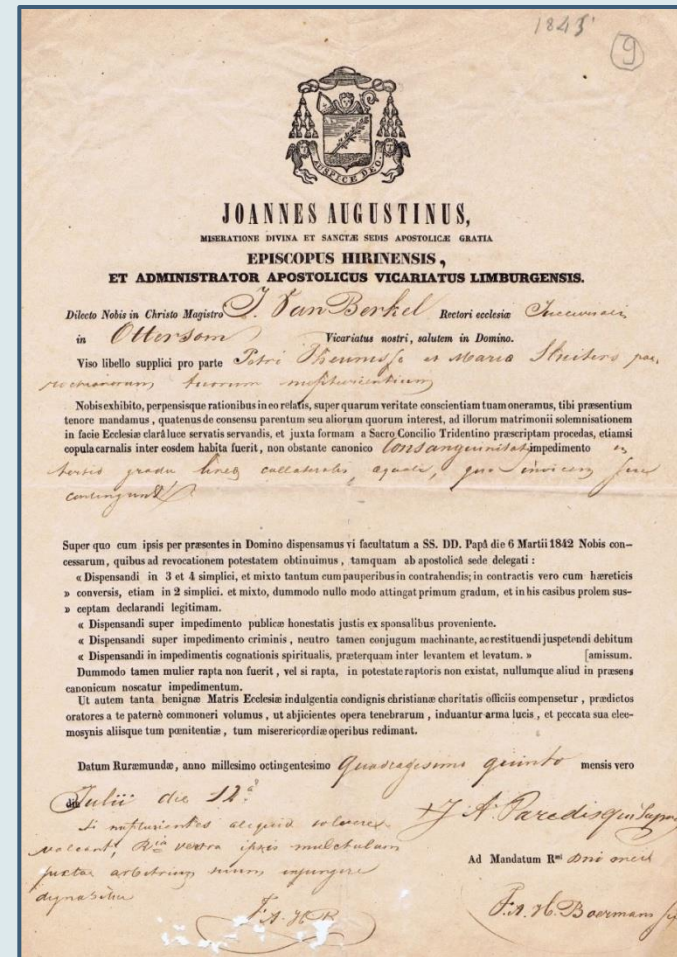
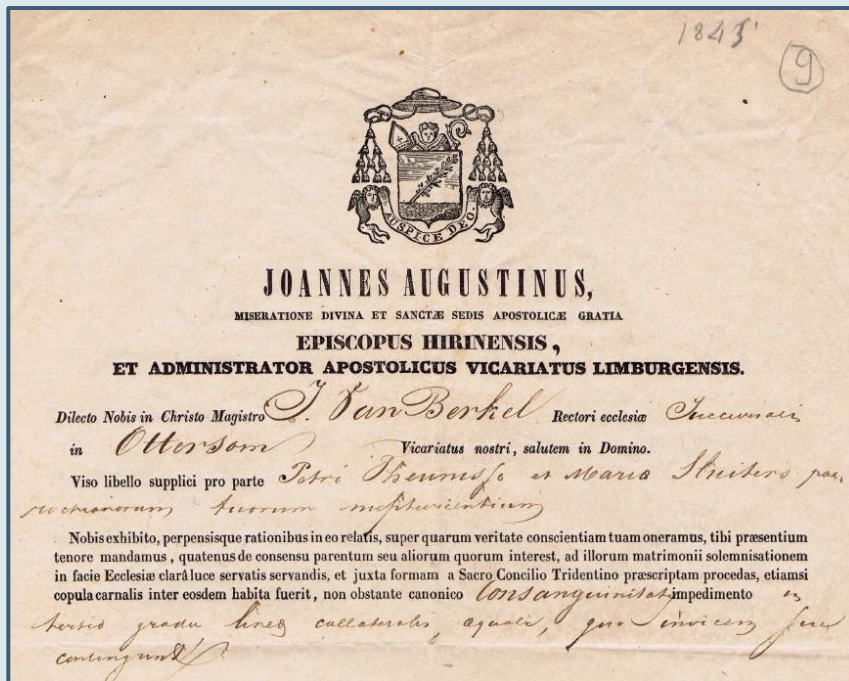

Huwelijksdispensaties

Huwelijksdispensaties

Huw. Petrus Theunissen en Maria Sluifers (1843)

Huwelijksdispensaties

14

DIOECESIS
RURÆMUNDENSIS.

Nº 192

Franciscus Antonius Hubertus,
MISERATIONE DIVINA ET SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ GRATIA,
Episcopus Ruræmundensis,

Dilectis nobis in Christo *Reverendo Augustino d. Mariae*
van Baal, Parochianus Hou de Ostersum

SALUTEM IN DOMINO.

Juxta facultates, die 24 Junii 1889 a SSmo Dno Nostro Leone PP. XIII. ad quinquennium Nobis concessas, tenoris sequentis:

- „Dispensandi in 3. et 4. simplici, et mixto tantum;
- „Dispensandi super impedimento publice honestatis justis ex sponsalibus proveniente;
- „Dispensandi super impedimento criminis, neutro tamen conjugum machinante;
- „Dispensandi in impedimento cognationis spiritualis, præterquam inter levantem, et levatum;”

Vos, in quantum opus est, ab omni incensus reatu, necnon a quibusvis excommunicationis, interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et penis, a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotati existitis, ad effectum duntaxat presentium consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, vobiscum, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus, ob causas expositas dispensamus super ~~impedimento~~ *consequuntis in quarto gradu aequali, vel in quarto gradum deinceps, quod inter se conjuncti sunt (pro consuetudine)*

permittimusque; dummodo mulier rapta non fuerit, et si rapta fuerit, in potestate raptoris non existat, ut, eo impedimento non obstante, Matrimonium inter vos, servata forma Concilii Tridentini, contrahere licite et valide possitis; prolem susceptam, si qua sit, et suscipiendam legitimam nuntiando *solventi sponsi et conjugum* *juxta præs arbitrio parochi ad hoc missionarii*

Datum Ruræmundæ, die prima mensis Julii Anno 1889.

De M. anthonio de *J. H. Roerman,*
procurator *Ep. Ruræmund.*

DIOECESIS
RURÆMUNDENSIS.

Nº 192

Franciscus Antonius Hubertus,
MISERATIONE DIVINA ET SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ GRATIA,
Episcopus Ruræmundensis,

Dilectis nobis in Christo *Reverendo Augustino d. Mariae*
van Baal, Parochianus Hou de Ostersum

SALUTEM IN DOMINO.

Juxta facultates, die 24 Junii 1889 a SSmo Dno Nostro Leone PP. XIII. ad quinquennium Nobis concessas, tenoris sequentis:

- „Dispensandi in 3. et 4. simplici, et mixto tantum;
- „Dispensandi super impedimento publicæ honestatis justis ex sponsalibus proveniente;
- „Dispensandi super impedimento criminis, neutro tamen conjugum machinante;
- „Dispensandi in impedimento cognationis spiritualis, præterquam inter levantem, et levatum;”

Huw. Jacobus Sluiters en
Wilhelmina Wikkers (1878)

Dekenaat Xanten

De parochie Ottersum behoorde tot het jaar 1802 tot het aartsbisdom Keulen. Het Bisdom Keulen was verdeeld in 5 aartsdiaconaten, waaronder het diaconaat (en tevens dekenaat) Xanten.

St.Viktor, de patroon van de stad Xanten, speelt nog steeds een rol in onze regio.

Immers, zowel de Gennepse als de Ottersumse kermis richten zich naar het feest van St.Viktor op 10 oktober.

Dekenaat Xanten

Een bode naar Xanten

1676 aen eenen bode van Santen tot den h.olie te halen

1684	aen boden van Zanten	4 - 4 - 0
------	----------------------	-----------

1716 aen de boode van Santen voor verscheijde reijse

1768 nogh voor een 13 uerens brifken van Santen betaelt

<u>1782</u>	aen eenen expresse naer Xanten	3 gld
-------------	--------------------------------	-------

Overige archiefstukken

Het parochie-archief bevat verder nog o.a.

- ❖ Doop- trouw- en begraafregisters
(vanaf 1780 tot heden)
- ❖ Aantekeningenboek pastoor H.Broeckwijlder
- ❖ Diverse correspondentie
- ❖ Rekeningen Ottersumse middenstand (ca. 1880)

Website Parochie Ottersum

www.parochieottersum.nl

Op deze website vindt u:

- ❖ scans van het trouwregister 1780 – 1799
- ❖ indexen op de doop- trouw- en begraafregisters
- ❖ volkstelling van de Gemeente Ottersum / 1829